

HELLIGE NIKOLAI MENIGHETS BLAD

ÅRSMØTE
FOR
DEN ORTODOKSE
KIRKE I NORGE
HELLIGE NIKOLAI
MENIGHET

FINNER STED
SØNDAG
26. FEBRUAR
UMIDDELBART
ETTER LITURGIEN
I NIKOLAIKIRKEN.

ALLE SOM
HAR BETALT
MEDLEMSAVGIFT
HAR MØTERETT.

MENIGHETSRADET

N° 1
2023

HELLIGE SAVAS MINNEKIRKE I BEOGRAD (Vracar-distriktet), hvor tyrkerne brant hl, Savas relikvier på 1500-tallet. Nå er minnekirken endelig ferdig (etter at kommunistene i sin tid stanset byggearbeidene). Og dette er en kirke som er bygget etter mønster av Sofia-kirken i Konstantinopel, og må være en av de aller vakreste kirkene i verden, også en av de største. Den ligger på en høyde og kan sees de fleste steder i Beograd.

Многонациональный Православный Приход Русского Происхождения и Русской Традиций под каноническом омофором патриарха ПОРФИРИЯ Белградского и епископа ДОСИТЕЯ

Hellige Nikolai kirke Tvetenveien 13, 0661 Oslo ♦ facebook: <https://www.facebook.com/groups/HelligeNikolai/>
<http://www.ortodoks.com> ♦ postgirnr.: 0532 1267426 ♦ IBAN: NO91 bankkontonr.: 2050.03.19357 SWIFT: DNBANOKK
 Forstander: Arkimandritt Johannes ♦ mob.: 472 71 396 ♦ e-post-adresse: fader.johannes@ortodoks.org

ADRESSER & TELEFONNUMMER	GUDSTJENESTER I OSLO, SANDNES, BERGEN OG HURDAL:
hierodiakon: fader Serafim, mob. 971 62405 leser: Ronald Worley Korleder: Torhild Agnes Svele Menighetsrådet: f. Johannes (formann), f. Serafim, Torstein Theodor Tollefsen, Vera Piatrova, Kristin Holm, Toska Struksnes, Ronald E. Worley. Revisjonskommisjonen: Simen Syvertsen, Ludmila Mobeck og Inger-Johanne Nilssen. Medlemsavgift (frivillig): kr.500,- Vipps nr.: 97557 Hellige Trifon Skita; mob.: 472 71 396 Hl. Trifon forlag og Tidsskriftene «Tabor» og «Ortodoks Røst», www.ortodoks.org facebook.com/trifonkloster konto nr.: 2050 29 63679 Vipps nr.: 539441 KIRKEFORENINGER OG MENIGHETER: *St. Georg i Neiden St. Georgs ortodokse kapell i Neiden starost: Oiva Jarva *Kirkeforeningen i Bergen Gudstjenestested: Repslagergaten 17 (Skuteviken). Starost: Sturla Olsen, mob.: 920 11 492 konto: 5233.05.01006 konto: 1506.25.50853 Vipps: 569530 hjemmeside: www.ortodoksibergen.no *Kristi Forklarelse i Rogaland Starost: - / konto: 3265.11.10407 Hl. Martyr Elisabets kapell Adresse: Daleveien 3, Sandnes Vipps: 123467 hjemmeside: http://ortodoksstavanger.no/ *Kristi Frembærelse i Tempelet i Bodø Lonni Lepp, Martinus Hauglid: *Johnsegarden i Sogn og Fjordane Inger Johanne Enger, 6977 Bygstad Leser: Asbjørn Olav Flåm, tlf. 57 71 69 00 e-post: kboklade@online.no Hl. apost. Johannes Teologens kapell Gravplass: Helgøya kirkegård Det Ortodokse Kirkeakademiet i Oslo: fader Johannes mob.: 472 71 396 NKR representant: fader Johannes NTSF representant: f. Johannes Forum for Ortodoks Kirkesang: «De myrrabærende kvinners» forening: Kontakt: Janette Houry kontonr.: 2050 29 66945 Ikonmaler: Ove Svele, e-post: ograsve@gmail.com Nikolaifondet: girnr. 0540 0752704 Menighetsbladet: Redaktør f. Johannes Teknisk/lay-out medarb.: Ove Nikolai Svele Korrektur: Peter Svele	<p>DEN GUDDOMMELIGE LITURGI ▶ søndager kl.11:00, ukedager kl.10:00. (IKKE GUDSTJENESTELISTE PGA USIKKERHET MHT MYNDIGHETENES BESTEMMELSER)</p> <p>sivil dato uke- dato uke- 2023 dag kl. KALENDER 2023: FEB. MARS APR.</p> <p>15. feb. onsd. 10:00 Liturgi. HERRENS MØTE (Sretenje Gospodnje)</p> <p>18. feb. lørd. 09:00 Liturgi i Bodø (Katolske kirken)</p> <p>19. feb. sønd. 11:00 Liturgi. <i>kjøttfasten begynner</i></p> <p>26. feb. sønd. 11:00 Liturgi. ADAMS FORDRIVELSE FRA PARADIS. TILGIVELSENS SØNDAG. Прощенное воскресенье. <i>ostefasten begynner</i> <i>ВЕЛИКИЙ ПОСТ DEN STORE FASTEN BEGYNNER</i></p> <p>27. feb. mand. 18:30 Den store botskanon Великий канон. I</p> <p>28. feb. tirsd. 18:30 Den store botskanon Великий канон. II</p> <p>1. mar. onsd. 18:30 Den store botskanon Великий канон. III</p> <p>4. mar. lørd. 10:00 Liturgi i Sandnes. Minnedag for de døde. (Daleveien 3)</p> <p>5. mar. sønd. 11:00 Liturgi. ORTODOKSIENS SØNDAG.</p> <p>11. mar. lørd. 10:00 Liturgi i Bergen. Minnedag for de døde. (Repslagergt. 17, Skuteviken)</p> <p>12. mar. sønd. 11:00 Liturgi. HL.GREGORIOS PALAMAS.</p> <p>19. mar. sønd. 10:00 Liturgi. KORSHYLLINGEN. Крестопоклонная</p> <p>25. mar. lørd. 10:00 Liturgi i Hurdalklosteret. Minnedag for de døde. (Stensrudveien 1)</p> <p>26. mar. sønd. 11:00 Liturgi. HL. JOHANNES KLIMAKOS.</p> <p>31. mar. fred. 18:30 Akatist i Sandnes. Акафист: GUDFØDERSKENS LOVSANG (Daleveien 3)</p> <p>1. apr. lørd. 10:00 Liturgi i Sandnes. (Daleveien 3)</p> <p>2. apr. sønd. 11:00 Liturgi. HL. MARIA AV EGYPTEN.</p> <p>7. apr. fred. 10:00 Liturgi. MARIA BEBUDELSE Благовещение</p> <p>8. apr. lørd. 10:00 Liturgi i Bergen. LASARUS OPPVEKKELSE. (Repslagergt. 17, Skuteviken)</p> <p>9. apr. sønd. 11:00 Liturgi. PALMESØNDAG (Verbnoe voskresenie)</p> <p><i>LIDELSESUKEN BEGYNNER</i></p> <p>12. apr. onsd. 18:30 Sykesalving (Soborovanie)</p> <p>13. apr. torsd. 18:30 Kristi lidelser. Evangelielesningene. Страдания Иисуса Христа.</p> <p>14. apr. fred. 13:00 Vesper med utbærelsen av epitafiet. DEN STORE FREDAG. 18:30 Kristi gravleggelse. Prosesjon med epitafiet.</p> <p>15. apr. lørd. 10:00 Vesper og Liturgi. DEN STORE LØRDAG. 21:00 Lørdag kveld – åpen kirke fra kl. 21:00. 23:30 Midnattsgudstjeneste 24:00 Prosesjon rundt kirken. <i>deretter PÅSKE-LITURGI! Пасха Господня</i></p> <p>22. apr. sønd. 10:00 Liturgi. HL. APOSTELEN THOMAS.</p> <p>25. apr. tirsd. 11:00 Parastos på Helgøya. GLEDESDAGEN RADONITSA.</p> <p>29. apr. sønd. 11:00 Liturgi. DE MYRRABÆRENDE KVINNENE</p> <p>EN ORTODOKS KRISTEN KAN TA DEL I NATTVERDEN KUN I EN ORTODOKS KIRKE, og bør faste på onsdag og fredag, be sine bønner morgen og kveld fra bønneboken, tenne oljelampe eller vokslys og røkelse (på søndager og helligdager) foran ikonene, lese dagens tekst fra Bibelen og ta del i kirkens gudstjenester så ofte som mulig.</p> <p>Воскресенье — это день Господень, приходите в церковь! SØNDAG ER HERRENS DAG, GÅ I KIRKEN!</p>

BØKER TIL SALGS:

- *Tito Colliander: Gresk-ortodoks tro og livssyn; 54 sider, kr. 50,-
- *Erkebiskop Pavali: Vår tro; 88 sider, kr. 150,-
- *Hl. Serafim av Sarov; 108 sider, kr. 150,-
- *Epifanij den vise; Hl. Sergeij av Radonesh 48 sider, illustrert, kr. 50,-
- *Stavropolus; Deltagere i den guddommelige natur/ Ortodoks lære om frelsen; 88 sider, kr. 130,-
- *Ortodokse Røster i Nord I; –en antologi ved f.Johannes. 155 sider, ill. kr. 220,-
- *Den ortodokse kirkes guddommelige liturgier. Faste og variable tekster til de tre liturgier; 208 s. innb. ill. , kr. 298,-
- *Roma og Konstantinopel. En økumenisk konfrontasjon; 40 sider, kr. 50,-
- *Ortodokse Røster i Nord II; –en antologi ved f.Johannes red. 111 sider, ill. kr. 150,-
- *En munk fra østkirken: Om liturgien; kr.50,-
- *Filokalia v/ f.Johannes; 189 sider, kr. 200,-
- *Tjetverikov: Optinaklosteret; 155 sider, kr. 170,-
- *Ortodoks bønnebok; f. Johannes (overs. ect.) 192 sider, ill. kr. 248,-
- *Hl. Trifon av Petsjenga; 104 sider, ill. kr. 150,-
- *Gudstjenester, sakramenter og skikker i Den ortodokse kirke. 32 sider, kr. 40,-

BESTILLES OVER E-POST:
fader.johannes@ortodoks.org

DEN GJENOPPRETTENDE SAMMENHENGEN

intervju med filosofiprofessor Torstein Theodor Tollefsen
av Turid Sylte, journalist i Vårt Land (5. des. 2022)

Alt det skapte er del av det guddommelige – det er dit vi må, mener Torstein Tollefsen, filosofiprofessor med en ortodoks kristentro. At hele kosmos skal gjenopprettes, ser han på som mer troverdig enn menneskelige utopier.

INGEN ER ISOLERT

I august leverte filosofen manus til sin andre fagbok i karrieren om Maximos Bekjenneren, en kirkefader som levde på 600-tallet og ble en av de viktigste tenkerne i den østlige kristenheten. Vi har spurt om intervju for å høre mer om gjenoprettelse i ortodoks perspektiv og med Maximos som en veiviser.

Tollefsen skrev sin doktorgrad om Maximos' kristussentrerte kosmologi. Kosmologi vil si begreper om universet som helhet. Det var noe Tollefsen savnet i de kirkelige sammenhengene der han vokste opp, men fant i Den ortodokse kirke. Der har han blitt siden.

I artikler i det siste har Tollefsen tatt studiene av Maximos også langt inn i vår tids naturkrise.

– *Hva har du funnet av nytt underveis?*

– Det jeg har funnet, som jeg vel var klar over, men bare så vidt, er at kosmologien hans er som en kinesisk eske i synet på naturen og helheten. Alt henger sammen: Individ er i arter, arter er i klasse, klasser er i mer omfattende klasser, og alt er i Kristus. Ingen ting som er skapt, er isolert fra noe annet som er skapt. Alt henger sammen.

MENNESKET BLE EN BETRAKTER

Slik har ikke den vestlige verden alltid sett det. Mens mange i middelalderen betraktet naturen som en bok som skulle fortelle oss om Gud, ble den for pionerene for tidlig vitenskap omdannet til at mennesket ble satt utenfor naturen som en betrakter, der naturen var noe som kunne brukes. – Selvfølgelig hadde man gode formål for øyet. Man ville finne måter å overvinne sykdom på og helbrede mennesker. Etter hvert kom industrialiseringen. Det ble en veldig rå utnyttelse av alt det andre.

Tollefsen er kritisk til et perspektiv der naturen er tømt for verdi, bortsett fra som en ressurs å bruke. Industrialiseringen gikk sammen med en kristen mentalitet der håpet lå i det evige liv hos Gud.

– At verden går til grunne, men Guds rike lever, det er ikke et ortodoks kristent perspektiv, sier Torstein Tollefsen.

Det er også fjernt fra tankene han finner hos Maximos.

– Spørsmålet er: Kan man være lutheraner og mene noe sånt som Maximos tenker? Jeg kan ikke skjønne annet enn at man kan det, sier Tollefsen.

EN LITURGI FOR GJENOPPRETTELSE

Etter pandemien har filosofiprofessoren flyttet de fleste bøkene fra instituttet på Blindern i Oslo til huset hjemme på Eidsvoll. Sola kaster sitt lys over

forts. neste side ►

natur, ting, dyr og mennesker. Inne har han fyrt, dette blir ikke et kjølig intervju.

Arkeologen og kunsthistorikeren Siri Sande sa i et intervju med Vårt Land om sin ortodokse tro at i ortodokse motiver av oppstandelsen ser du ikke Kristus som stiger opp av graven. Han går ned i dødsriket, river Adam og Eva ut av gravene, og alt gjenoppreises, ikke bare mennesket, men hele naturen.

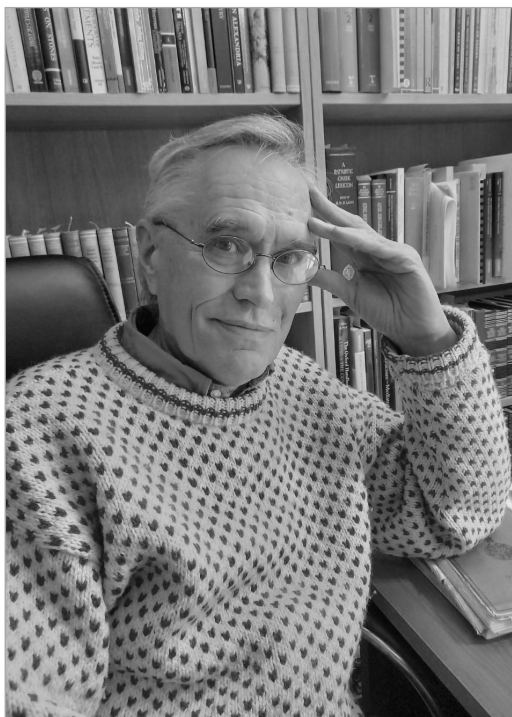
Selv om dette ikke strider mot tradisjonell protestantisk tro, har vekten ikke vært lagt like mye på det større lerretet og perspektivet.

Tollefsen tenker umiddelbart på feiringen påskennatt når han ser for seg oppstandelsen.

– Det er en feiring av livets seier over døden og undergangskreftene. Det er noe veldig kraftfullt i det.

Han mener den ortodokse liturgien har mye å si om gjenopprettelse, helbredelse og forsoning. Liturgien finner sted for å bringe mennesket i kontakt med Gud, i kommunion, gjennom en ritualisert tilbedelse.

– Jeg tror det er noe gjenopprettende i selve den liturgiske handlingen, sier Tollefsen.

INNRETTA FOR KJÆRLIGHET

Samtidig spør han seg hvilken effekt den har, når mennesker likevel kan kive og stå imot hverandre, også i en krigssituasjon, som nå.

– Det er en veldig kraft i liturgien til å løfte mennesker opp til et ønske om å forbedre seg selv og se ting i sammenheng. Så den burde bidra til kjærlighet, det er det den er innretta for: Kjærlighet til Gud og kjærlighet til hverandre. Så blir man forundra over hvorfor mennesker allikevel blir fiender og hatske og kjemper mot hverandre.

Ifølge Tollefsen er noen filosofer i platonsk tradisjon opptatt av at den som vet det gode, vil gjøre det gode. Et opplyst menneske vil forstå relasjoner på en måte som gjør det i stand til å handle godt.

– Det er veldig optimistisk, men jeg tror det må være noe i det, at kunnskap må bidra til selverkjennelse og til at man tar valg som er gode, selv om man ikke alltid lykkes med det.

EN KOSMISK VISJON

En viktig bunnplanke i Maximos' tenkning er forståelsen av frelsen som theosis, guddommeliggjørelse av mennesket. Det kan lyde uvant at mennesket skal bli lik Gud.

Ifølge Tollefsen vil det alltid være en forskjell mellom Gud og det skapte, men guddommeliggjørelsen er en prosess i en retning av at kontakten mellom Gud og det skapte gjenopprettes. Gud skapte mennesket for å meddele sin godhet, og det er skapt i Guds bilde. Gud bygger en bro over til det skapte.

I dette bildet er mennesket skapt til å være et sammenknyttende ledd mellom alle skapte ting. Men syndefallet gjorde kløften mellom Gud og menneske dypere. Mennesket gjorde sine egne begjær til prinsippet for sitt liv.

Inn i dette kommer det julen er en feiring av, nemlig inkarnasjonen, at Gud ble menneske i Jesus Kristus. Ifølge Tollefsen er en viktig forestilling hos Maximos at Kristus er den som vil samle alt til ett. Han viser til Efeserbrevet der det står at Gud ville fullføre sin frelsesplan i tidens fylde, «å sammenfatte alt i Kristus, alt i himmel og på jord i ham».

– Maximos' teologi er på mange

måter en utfoldelse av de temaene. Jeg ser på teologien hans som en kosmisk visjon. Han sier et sted at Gud og Guds ord, *Logos*, søker i alle ting å utvirke sin egen inkarnasjons mysterium.

Et annet sted utfyller Maximos litt mer hva det vil si, og at det finnes tre måter som *Logos* gjør seg nærværende på:

- I ordene som konstituerer skaperverket
- I Skriftens meninger
- Inkarnasjonen av Jesus Kristus.

– Men alt er sammenfattet i Jesus Kristus. Han er det ordet alle ordene i skaperverket utgår fra. Skaperverket blir logisk, *logos*.

Ifølge Tollefsen mener Maximos at vi ikke leser dette riktig. I syndefallet griper mennesket til tingenes overflate.

forts. neste side ►

– Med det mener han det ved tingene som er tjenlig for oss til å dekke våre behov og ønsker. Mens det egentlige logos som ligger i hver av tingene, ser vi ikke. Med andre ord er deler av prosessen i retning en gjenopprettelse også at vi ser alt det skapte med andre øyne.

SNORKFRØKEN I ROKOKKO

Tollefsen har begynt å si noe om hvilken rolle opplysningstida har spilt for natursyn og industrialisering. Han mener den har ført med seg ting av det gode, men at det som glemmes, er at man som menneske ikke lever av fornuft alene. Opplysningstida kom ved inngangen til 1700-tallet med en skepsis til følelser, det naive, det man mente var overtro, men som ikke nødvendigvis er det. Han reiser seg, og spør hvor det har blitt av Mummitrollet. Snart finner han tegneserieheftet «Snorkfrøken i rokokko». Der er Tove Janssons figur gjennom en tidsmaskin ute i opplysningstida og møter en streng herre.

– Han ser ut som en streng opplysningsperson, sur og innbitt og minner nesten om Kant, sier Tollefsen før han leser opp replikkene.

«Dette er fornuftens tideverv, og jeg anser utlendinger som meget ufornuftige og ignorante», sier den strenge mannen.

Imens har Snorkfrøken funnet en blomst, og stopper opp. Det opplysningsmannen ser, er: «Enda en ny, ikke-katalogisert art! Alt må eksamineres, navngis og forevises på museum».

Snorkfrøken lurte på om «jomfrugyllen» kan passe som navn. Han svarer:

«Den skal benevnes ordentlig, med henblikk på antall støvbærere og frøhusets form. God middag!»

Tollefsen humrer.

– Det er noe med at mennesket ikke lever av fornuft alene. Jeg tror mennesker blir syke av altfor mye fornuft, hvis det blir sånn som det der. Hvor blir det av eventyret, av sprekken, spør han.

Tollefsen nevner den rumenske religionsforskeren Mircea Eliade, som skriver at for den religiøse har rommet brudd og sprekker hvor det hellige viser seg. Eliade er oversatt til norsk i boka *Det hellige og det profane*.

EN RIKERE VIRKELIGHET

At de døde ikke er helt borte, men del av virkeligheten, er noe Tollefsen synes gir styrke.

– Når det er blitt internalisert i deg gjennom alle disse årene, blir det en mye rikere virkelighet. Det fryktelige med å dø er ikke så fryktelig lenger.

Han mener at det som gjør det ortodokse nokså forskjellig fra det lutherske eller protestantiske, er synet på virkeligheten. Han har opplevd hos protestantiske teologer at lysten til å gå inn på beskrivelsene av budskapet til Maria om å bli Jesu mor, ikke er så stor.

I ortodokse kirkerom henger ikoner av helgener på veggene. En besøkende skal en gang ha uttrykt at det må være rart å være omgitt av så mange døde mennesker. Da svarte presten at de alle lever i Gud.

I både den katolske og ortodokse kirke har de døde en plass i livet til de levende.

– Hvilken tilstand de døde er i, er overlatt til Gud. Man ber for

de døde man føler kjærlighet til. Helgenene ber man om deres forbønn. Jeg føler at jeg befinner meg i en kontinuitet med alle de mennesker som har levd i kirken opp gjennom, at de er en del av livet mitt og angår meg. Jeg tenker på dem og ber for dem. Virkeligheten er befolket av det vi ser og det vi ikke ser.

I bibelen møter disiplene profetene Moses og Elia fra en annen tid en dag de er sammen med Jesus på fjellet. Et annet tilfelle var da israelsfolkets kong Saul oppsøkte en spåkvinne for å komme i kontakt med avdøde Samuel.

– At noen viser seg, er en annen ting. Når det manes fram, er det ikke regnet for å være akseptabelt. Det er manipulasjon av noe man ikke kan manipulere, for det er Gud som har herredømme over alt, sier Tollefsen.

forts. neste side ►

ET VELSIGNET HJEM

Å velsigne hus eller reinsdyr, gården eller huset, slik Tore Johnsen omtaler i bokutdraget her i bilaget om samisk tro, er ikke fjernt for ortodokse.

– *Hva vil det si å velsigne huset, i en ortodoks setting?*

– Det betyr at du helliger det til en bestemt virksomhet. Ideelt sett er det visse ting du ikke gjør der. Du krenker ikke Gud eller din neste. Det stedet som er velsigna av Gud, skal bidra til fred og fordragslighet, og det må du innrette din væremåte etter.

Tollefsen synes ikke det er utenkelig at ortodokse munkes i sin tid har vært i kontakt med samer i Norge. Han synes det er fint at Den norske kirke har en liturgi for å velsigne hus og hjem, og mener at ved å være villig til å gjøre det i praksis, går man i en retning som kan være fruktbar.

EN ANNEN NATURMOTIVASJON

Den norske kirke har kommet med uttalelser om klima og miljø, som Tollefsen har lest deler av, og synes det lyder mer som politikk enn teologi. Han mener at det er mulig å skrive teologi om klima og miljø ut fra tradisjonen etter Maximos.

– Spørsmålet er hvor mye av dette som vil være en utfordring for en del vestlige kirkers vanemessige perspektiv, som ofte er at Gud kom for å frelse menneskene. Snakker man om altet, alle ting, og universet som en del av det som skal forvandles, blir det fremmed for mange. Men dit må vi nok hen, sier Tollefsen.

I en egen artikkel reiser Tollefsen spørsmålet om hvorfor en truet sommerfuglart, *Scolitantides orion*, klippeblåvinge, bør bevares.

Tollefsen mener at selv om miljøforkjempere ofte ser det som moralsk suspekt å være antroposentrisk, virker det som klimaendringene likevel intensiverer en antroposentrisk innstilling. Begrunnelsen er hensyn til våre egne liv og framtidige generasjoner.

Å argumentere for at naturens arter har en innebygd egenverdi, virker vanskelig. Samtidig virker ikke de

vanlige argumentene for å stoppe klima- og naturkrisen å få majoriteten av menneskene med på oppgaven, påpeker Tollefsen.

Han tror mer på en motivasjon som går utenpå en type «rasjonelt argument», nemlig «en motivasjon bygd på gjenopprettelsen av den hellige dimensjonen ved naturen», skriver han i artikkelen.

KULMINERER I KJÆRLIGHET

Slik Maximos ser det, er en del av det å komme nærmere det mennesket er ment å være, også å utvikle dyder.

Maximos beskriver tre stadier, som kulminerer i det han kaller «lidenskapsløshet».

– Det er et ord som er skummelt for mange, fordi man tror det betyr en slags følelseskaldhet. Men det betyr en lidenskapsløshet som frigjør deg fra begjæret etter bare å bruke omgivelsene, og det kulminerer i kjærlighet: Til Gud, og Gud er den som elsker alle, slik at den som elsker Gud kan ikke annet enn å elske andre mennesker som seg selv, sier Tollefsen.

Da kan mennesket se skaperverket ikke lenger på overflaten, men i lys av Gud, og det ved tin-

gene som peker på aspekter ved guddommen.

– Der ligger det hele tiden en idé om sammenfatning. Den etiske sammenfatningen gjennom kjærligheten, og den kosmiske sammenfatningen gjennom å se hvordan alle ting gjenspeiler noe av guddommen og til slutt foreningen med Gud.

– *Vil det å utvikle dyder da være et slags strev for å klare å leve rett?*

– Du kan konstruere det som en slags moralisme, men det er ikke meningen. Maximos sier et sted at ingenting er eldre enn dyden, for dyden er Gud. Den er at Kristus inkarneres i mennesket. Han sier også at dyden egentlig er Kristus i oss.

Men Tollefsen medgir at noe av det som gjør det vanskelig å snakke om dyder, er nettopp at det kan gi inntrykk av at det er en slags etikk det handler om.

forts. neste side >

forts. fra side 6 > «Den gjenopprettende sammenhengen»

– Det handler i alle fall også om å utvikle en kristen livskunst. Og den utvikler man vel bare gjennom at Kristus inkarneres i oss.

KRISTUS SOM SEIRER

Under krigen mot Ukraina har Putin og Russland fått kritikk for å misbruke ortodokse motiver, blant annet av Kristus som seirer.

Ifølge Tollefsen er Kristus som den seirende mer i tråd med det gamle, kristne synet på Kristus hos grekere og kirkefedre, til forskjell fra et mer moderne, vestlig av Kristus som den lidende.

Tollefsen synes perspektivet av den seirende Kristus er viktig. I diskusjonene om teateroppsetningen på Hamar der Jesus ble framstilt som transperson, la han merke til at flere, deriblant biskop Solveig Fiske, trakk fram som viktig at alle kan identifisere seg med Kristus. For Tollefsen er det en merkelig tanke.

– Det knytter an til en forestilling om at det er den lidende Kristus som er en av oss, den solidariske Kristus, som lider med de lidende. Er det så sikkert at de lidende vil ha en sånn Kristus? undrer Tollefsen.

Han viser til den ortodokse teologen Paul Gavrilyuk som har skrevet boka *The Suffering of the Impassible God*. I innledningen spør han om det ikke heller er den seirende Kristus en lidende person vil ha.

– Jeg tror det kan være en misforståelse der. Jeg tror at den som ligger nede, gjerne vil reises opp.

I en tidlig artikkel om Maximos skriver Tollefsen at «Det liturgiske liv med deltakelse i sakramentene eller mysteriene er dermed det legemiddel som bringer helbredelsen for det syndige mennesket».

– Vil du si at det kan leses i en gjenopprettelsessammenheng?

– Det er helt klart et gjenopprettelsesperspektiv. Det greske ordet for frelse, soteria, betyr mange ting, både frelse og å gjøre hel. Jeg tror teologiske konnotasjoner

begynner å leve sitt eget liv etter en stund. I et land som vårt vil ordet frelse ha sterke protestantiske konnotasjoner, som gjør at man kan miste litt av syne den rikdommen som er i begrepet, sier han.

MAXIMOS BEKJENNEREN

• Bysantinsk-østkirkelig teolog, munk og forfatter som levde fra 580 til 662.

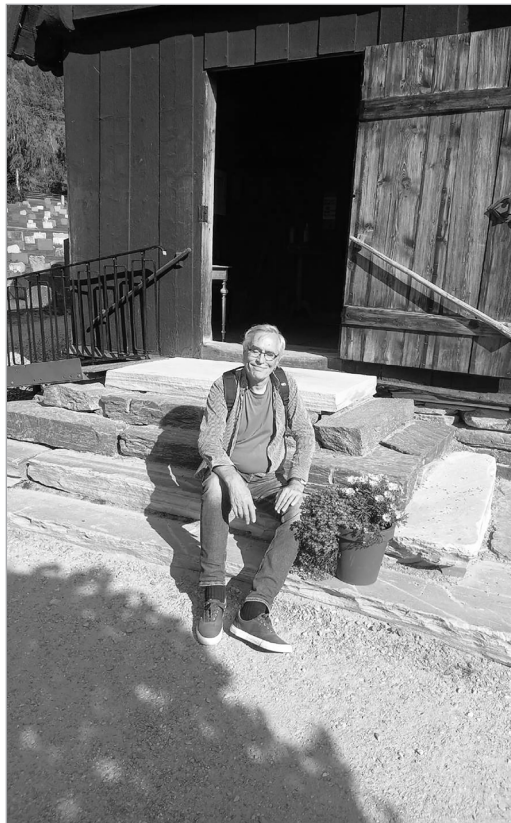
• Maximos ble dratt inn i striden om monoteletismen, samhandlingen mellom den menneskelige

og guddommelige naturen i Jesu person. Monoteletittene hevdet at Kristus bare hadde en guddommelig vilje – ingen menneskelig vilje. Maximos holdt fast ved at Jesus hadde både en guddommelig og en menneskelig vilje.

• På grunn av sitt standpunkt ble han arrestert, ført i eksil og til slutt lemlestet, og døde av skadene.

• Kirkemøtet i Konstantinopel i 680-81 fordømte monoteletismen. For sin innsats i striden ble Maximos æret både i østlig og vestlig kirkelig tradisjon. Han ble kåret til helgen kort tid etter sin død.

• Han har satt dype spor i ortodoks mentalitet. Mye av det Maximos står for er gjenkjennelig i en ortodoks kontekst.

Kilder: Torstein Tollefsen, Wikipedia

TORSTEIN TOLLEFSEN

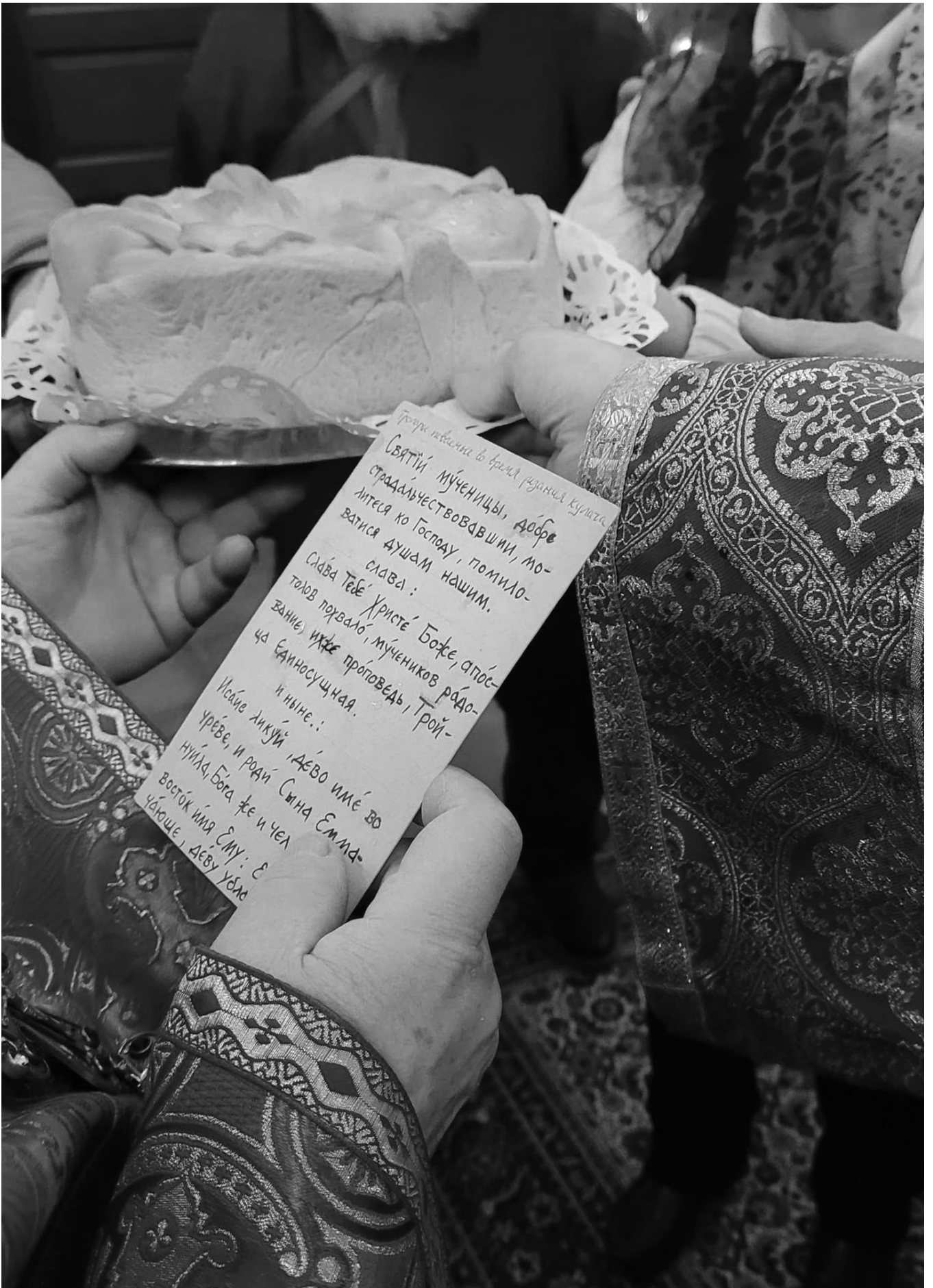
• Professor i filosofi ved Universitetet i Oslo.

• Arbeider med senantikken filosofi med spesiell vekt på greske kirkefedre i perioden 300-900. Er en av de fremste forskerne internasjonalt på kirkefaderen Maximos Bekjenneren.

• Oppvokst i Arendal, bor på Eidsvoll i Viken.

• Ikonmaler. Konverterte til Den ortodokse kirke i 1989.

• Har gitt ut tre bøker på prestisjetunge Oxford University Press og flere bøker på norske forlag, sist boken Ikon. Vindu mot evigheten. ■

Троїце святих в брані ріданніх кулітасі
СВЯТІЙ М҃ЧЕНИЦЫ, ДОБРЕ
страдальчествовавши, мо-
литесь ко Госпаду, помило-
ватися душам нашим.
слава Тебе Христе Боже, апос-
талов похвало, мучеников радо-
ванне, иже проповеда, Трой-
ца Единосущная.
и ныне:!
Исаіе ликуй, дево имє во
чреве, и роди Сына Емману-
илу, Бога же и чела
восток имя Ему: Е
чєкоще, дево убо

BØNN FOR DE HENSOVNEDE er en viktig del i vårt liv som ortodokse kristne. Det er et uttrykk for omsorg og kjærlighet til våre hensovnede slektninger og venner, og særlig i denne tiden, før Påske er det satt av en rekke såkalte «sjelelørdager» for dette. Og i år oppfordres vi til ikke bare å be for våre egne nære med navns nevning, men også ta med

i bønnene alle de navnløse ofrene som har falt på slagmarken og i krigshandlinger både i Ukraina og i Etiopia, en krig mellom trosbrødre. Mennesker som bare har blitt sendt ut i krigshandlinger og mennesker som er offer for dette, uten selv å ha tatt aktiv del i det. Dem kan vi be for selv om vi ikke kjenner dem og ikke vet deres navn. Bønne-

boken har tekster til hjelp for dette. Vi kan tenne lys for dem, brenne røkelse og minnes dem.

Med de hellige, o Kriste, la Dine tjeneres sjeler hvile, hvor hverken sykdom eller sorg eller klage finnes, men kun evig liv!

SØNDAGSSKOLE HL.NIKOLAI MENIGHET

PROGRAM FREM TIL PÅSKE 2023

* * *

SØNDAGS SKOLE GÅR BRA. Både barn og foreldre er fornøyde. Det er behov for å ha søndagsskole hver søndag og ikke annen hver søndag.

Barna sang Fader vår under Liturgi Kristi fødsel Liturgi den 7 Januar. De var veldig flinke. De fikk ros fra menigheten.

Søndag den 23 april, 2ndr Påske søndag, planlegges at barna fremfører Fader Vår på Kirke Slavisk,

Dag	Ansvarlig	Evangeliet tekst Liturgi
Søndag 22 januar	Janette, Kristin	Matteus 4: 12-17
Søndag 29 januar	Masha Janette	Lukas 19: 1-10
Søndag 5 februar	Janette, Kristin	Lukas 21: 12-19
Søndag 12 februar	Evgenia Janette	Lukas 15: 11-32
Søndag 19 februar	Janette Kristin	Matteus 25: 31-46 (<i>kjøttfasten begynner</i>)
Tilgivelsens Søndag 26 februar	Masha Janette	Matteus 6: 14-21 (<i>ostefasten begynner</i>)
Søndag 5 mars	Masha Janette	Johannes 1: 43-51
Søndag 12 mars	Evgenia Janette	Markus 2: 1-12
Søndag 19 mars	Janette Kristin	Markus 8: 22-25
Søndag 26 mars	Timotei, Janette	Markus 9: 17-31
Søndag 2 april	Janette	Markus 10: 32-45
Palme Søndag 9 april	Timotei, Alexandra	Johannes 12: 1-18
Store Torsdag 13 april (<i>ettermiddag/kveld</i>)	Janette	Matteus 26: 17-50
Lang fredag 14 april (<i>ettermiddag/kveld</i>)	Janette	Johannes 19: 1-42
Påske aften (<i>formiddag</i>) lørdag 15 april	Janette Kristin	<i>Eggmaling og oppstandelsen</i> Matteus 28: 1-20
Søndag 23 april	Janette Kristin	Johannes 20: 19-31

Liturgi i Bergen

GAVER INNKOMMET TIL KIRKEN

Givere til Hl. Nikolai menighet får skattefradrag for gaver til menighetens konto. Ønsker du skattefradrag på dine gaver må navn, adresse og personnummer oppgis. Man får skattefradrag på gaver fra 500 kr. til 25 000 kr. i løpet av året.

GAVER INNKOMMET PÅ MENIGHETENS
KONTO: 2050 03 19357

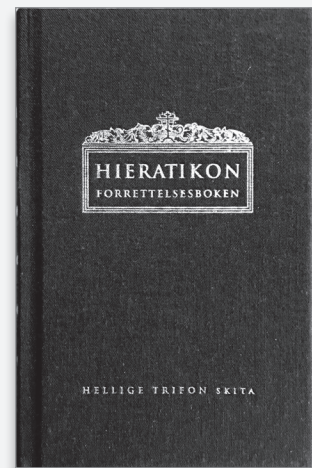
Gaver til kirken. Vi oppfordrer til fortsatt innsats for menigheten. Mange har faste trekk fra konto, andre gir regelmessige beløp. Og alt kommer godt med og er til Guds ære. Noen sender gave til menigheten på Vipps. Da vet vi ikke hvem som har sendt det, og det blir regnet med til «inntekter under gudstjenesten». Om man ønsker å få disse gavene registrert på navn og personnummer for skattelette, må de sendes over bankgiro.

GAVER INNKOMMET TIL MENIGHETEN
SISTE KVARTAL 2022

J KHOURY 15.000, D MARKENG 4.500,
ROOS 100, S SYVERTSEN 2.250, A HESSØ 1000,
I J NILSSEN 1000, T GJØRSTAD 3.000,
T SHPAK 5.000, B KORSHAVN 15.000,
A NIZAMOVA 1.100, S OLSEN 2.000,
S JANKOVSKA 600, E M HUSA 3.600,
L POLYKARPOVA 3.000, R WORLEY 10.500,
J CHAFFIN 1.500, D RISTEVSKA 500,
TH STANGE 1.200, A Z MØRCH 1.500,
T STRUKSNES 1.500, O G SVELE 4.500,
N MJAZINA 400, S JEROTIC 1.500,
Z RANISAVLJEVIC 2.000, I-J ENGER 1.500,
Ø SØRENSEN 46, M G SELASSIE 5.000,
M KVALHEIM 2.050, H O WINGEREI 1.500,
Z RADEVSKA 1000, V DUTU 500,
A HEITMANN 1.500, P SVELE 3.000,
D SHVEDOVA 200, L MIJATOVIC 500,
S ANTOUN 1000, N MILOJEVIC 1000,
N TOMSTAD 1000, S. SANDVOLD 3.000.

– HJERTELOG TAKK FOR ALLE BIDRAG !

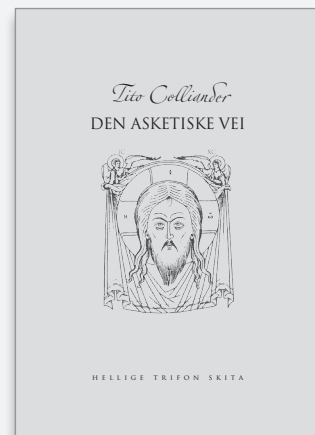
HIERATIKON FORRETTELSESBOKEN

220 sider og
2 lesebånd i ryggen
kr.300,- pluss porto

BESTILLES OVER E-POST:
fader.johannes@ortodoks.org

TITO COLLIANDER DEN ASKETISKE VEI

108 sider
kr.130,- pluss porto

BESTILLES OVER E-POST:
fader.johannes@ortodoks.org

returadresse:

HELLIGE NIKOLAI KIRKE
Tvetenveien 13, 0661 Oslo

B

PREKEN: MYRRABÆRERSKENE

* * *

Troen er grunnvollen i vårt forhold til Gud – troen på Jesus Kristus som vår Herre og Gud og Frelser. Og tro er noe langt mer enn bare å holde noe for sant og riktig og nyttig – tro kan hverken begrenses til det pragmatiske eller til det rasjonelle, troen må omfatte og involvere hele vår person. Det dreier seg om en relasjon, et forhold mellom personer, mellom vår Gud Jesus Kristus og oss selv. Troen viser seg i den kjærlighet som knytter oss til Ham.

Troen er således ikke noe objekt som så kan byttes ut med et annet, om det skulle vise seg at det eller den vi trodde på ikke fyller forventningene. Nei, slett ikke! Troen er ikke knyttet til noe utenfor oss selv, men er en del av oss selv, for kjærligheten gjør oss ett med Gud, vi har fellesskap med den vi tror på.

Da vår Herre Jesus Kristus døde på korset, var det mange som forkastet Ham, sluttet å tro på Ham. Den dype skuffelsen over at Han ikke oppfylte deres forventninger avslørte at de ikke hadde virkelig tro på Ham. Også mange av Hans disipler ble grepet av frykt og gikk i dekning. Men ikke alle – og vi minnes de kvinnene som kom tidlig påskemorgen for å stille og salve Jesu døde kropp med velluktende myrra-olje, slik det var skikk hos jødene. Sammen med dem var også to av Hans hemmelige disipler: Josef fra Arimatea og rådsherren Nikodemus som hadde tatt Jesus ned fra korset og lagt Ham i graven.

De kom med fare for seg selv, de kom – ikke som overivrige idealister som i det lengste benekter sin feiltakelse og sitt nederlag, nei, disse kom drevet av troen og kjærligheten. De forkastet ikke Jesus, selv

om Han tilsynelatende hadde lidd nederlag og slett ikke hadde oppfylt deres forventninger til Messias – Kongen. Deres tro var knyttet til kjærligheten, og kjærligheten drev dem til denne handlingen, til å gå til Kristi grav – selve symbolet på Hans nederlag – og salve Hans legeme. De holdt fast ved Ham og tok del i Hans lidelse og død. De så seg ikke straks om etter en annen som kunne realisere deres planer og forventninger. I troen hadde de knyttet sitt liv til Ham, og var rede til å følge Ham.

Jesus sier ikke at Han skal vise oss sannheten, lede oss til livet og føre oss på veien. Han sier ikke at Han skal skaffe oss oppstandelse fra døden. Han sier:

«Jeg er Veien, Sannheten og Livet. Jeg er Oppstandelsen og Livet». Ingen andre kan gi oss del i det enn Han som selv er det. Vår Herre Jesus Kristus er ikke en av mange religiøse ledere, ikke bare en profet eller guru. Han er den eneste og Han er det vi håper på. Derfor har vi ikke noe alternativ. I sann tro som er fylt med kjærlighet skal vi holde oss til Ham, også når det tilsynelatende fører oss inn i nederlaget. Å forlate Ham innebærer å forkaste det vi håper på. Vi kan heller glede oss over kvinnenens budskap, for i sin trofasthet og kjærlighet fikk de det glade budskapet om at: Kristus er oppstanden! Og vår tro må gi responsen: Ja, Han er sannelig oppstanden! ■